

NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA ZA LETO 2019 V MESTNI KNJIŽNICI GROSUPLJE

www.gro.sik.si

1. Uvod

Poslanstvo Mestne knjižnice Grosuplje se odraža v neomejeni dostopnosti knjižničnega gradiva in informacij ter v vsakodnevni aktivni vlogi pri vseživljenjskem učenju, razvijanju bralne kulture, informacijske pismenosti, demokratičnega mišljenja in uresničevanju visokih meril sodobne informatizirane družbe. S storitvami spodbujamo branje, nepristransko informiranje, bogatimo kulturno življenje ter kakovost bivanja vsakega posameznega člana v skupnosti. Z načrtovanim nakupom stremimo k cilju, da posodobljamo zbirko z gradivi vseh strokovnih področij, omogočamo dostop do sodobne ustvarjalnosti na področju leposlovja in strokovne literature, prispevamo k vsesplošnemu razvoju v našem prostoru. Izbor gradiva je strokovna odločitev, ki temelji na dokumentu o nabavni politiki, dostopnih virih, strokovni presoji, znanju in izkušnjah pri strokovnem delu.

Na območju delovanja knjižnice je bilo na dan 1. 1. 2018 po uradnih podatkih 41.097 prebivalcev, število prebivalcev v našem območju postopoma vsako leto narašča. Knjižnično mrežo poleg Osrednje knjižnice Grosuplje sestavljajo še enote v Ivančni Gorici, na Vidmu ter izposojevališča na Krki, v Stični, Šentvidu in Višnji Gori. V našem okolju imamo pet osnovnih in eno srednjo šolo, velika večina naših dijakov in študentov pa se dnevno vozi na šolanje predvsem v Ljubljano. Dnevna migracija je značilna tudi za zaposlene. V občinah Grosuplje in Dobropolje imamo tudi tri domove za ostarele. Velika večina predšolskih otrok je vključena v institucionalno varstvo. Med nami živi manjša skupina pripadnikov romske etnične skupnosti, za katero izvajamo bibliopedagoške dejavnosti.

Pri izvajanju poslanstva smo občutljivi tako za potrebe posameznih uporabnikov kot različnih ciljnih skupin, ki jim zagotavljamo storitve sodobne splošne knjižnice. V poslanstvu, ki izhaja iz zakonsko predpisanih nalog, smo zapisali:

- Pridobivamo, obdelujemo, hranimo in izposojamo knjižnično gradivo ter posredujemo informacije z vseh področij človekovega ustvarjanja.
- S knjižnično dejavnostjo vsem občanom omogočamo kakovostno udejstvovanje na kulturnem, izobraževalnem, informacijskem, socialnem in prostočasnem področju.
- Razvijamo bralno kulturo in informacijsko pismenost.
- Spodbujamo vseživljenjsko izobraževanje
- Knjižnica je prostor navdiha in ustvarjalnosti.

2. Dejavniki usmerjanja nabavne politike

Manifest o splošnih knjižnicah; IFLA/UNESCO, 1994;

Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/2001, 96/2002, 92/15);

Odlok o ustanovitvi Mestne knjižnice Grosuplje (Uradni list RS, št. 13/2004, 39/2007, 66/2008);

Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS, št. 29/2003);

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/2003, 70/2008);

Standardi za splošne knjižnice (2018 do 2028); Ljubljana: Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, 2018

Guidelines for a collection development policy using the conspectus model. (2001). IFLA. Section on acquisition and collection development. Dostopno: <http://archive.ifla.org/VII/s14/nd1/gcdp-e.pdf>.

2.1 Priporočena literatura

Rampih, S.(2010). Nabavna politika v splošnih knjižnicah. Ljubljana: ZBDS.

Novljan, S. (2011). Navadna knjižnična zbirka. Dostopno:
<http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-HDPFV2MA>

3. Cilji, ki jih želimo z nakupom uresničiti

Cilj letnega nakupa je izgradnja, bogatitev in posodabljanje oziroma obnavljanje knjižnične zbirke, da bo v čim večji meri odgovarjala na potrebe in interese naših uporabnikov. Z nakupom knjižničnega gradiva sledimo tudi IFLA/UNESCO-vim smernicam, ki priporočajo, naj « Splošna knjižnica zagotavlja raznovrstno gradivo v različnih oblikah in ustreznem številu, da zadovolji potrebe in želje lokalne skupnosti. Zbirka knjižničnega gradiva odraža kulturo lokalne skupnosti in družbe, zato knjižnica sledi tudi razvoju novih oblik gradiv in novih načinov dostopa do informacij. Ne glede na obliko, naj bodo vse informacije dostopne takoj, ko je mogoče. Zbiranje in posredovanje lokalnih informacijskih virov in gradiva je bistvenega pomena.»

Z nakupom novega gradiva želimo oblikovali **uravnoteženo in kvalitetno** knjižnično zbirko, da bomo dosegli naslednje **cilje**:

- zagotavljali splošno dostopnost raznovrstne in kakovostne založniške produkcije v knjižnični mreži za vsa starostna obdobja;
- bo knjižnično gradivo uravnoteženo predstavljalo različna vrednostna stališča in poglede na svet
- dopolnjevali zbirko z nakupom avdiovizualnih medijev in drugih virov, kot so npr. razglednice, fotografije in kartografsko gradivo za domoznansko zbirko ter didaktične igre za otroke in mlade;
- gradili zbirko na tradicionalnih in novih medijih, ki bo aktualna in prilagojena potrebam po izobraževanju, vseživljenjskem učenju, kulturnem udejstvovanju, sprostitvi, razvijanju bralne kulture in informacijske pismenosti in sledila ciljem nacionalne kulturne politike;
- sledili standardnim priporočilom o obsegu in sestavi knjižnične zbirke z nakupom od 40- 50 % leposlovja ter od 60% do 50 % naslovov stroke, glede na velikost knjižnice ter kupili 25 -30 % gradiva za mladino, od tega 40- 50 % naslovov leposlovja in od 60 % -40 % strokovnega gradiva;
- omogočali dostop gradiva za uporabnike s posebnimi potrebami (velike črke, zvočne knjige,..);
- dopolnjevali domoznansko zbirko z gradivom o naših krajih in ljudeh skozi čas;
- uveljavljali enako dostopnost aktualnega knjižničnega gradiva za vse prebivalce našega območja z razporeditvijo kvalitetnega in aktualnega gradiva v vse enote naše mreže glede na razpoložljiva sredstva.

4. Vsebinska izhodišča za izgradnjo zbirke

Letni nakup v knjižnici temelji na strokovnih izhodiščih, ki temeljijo na resornih predpisih, presoji, znanju in izkušnjah. Upoštevali bomo priporočila stroke o razvoju zbirke ter se odzivali potrebam in interesom naših občanov:

Aktualnost bomo zagotovili z novimi naslovi z vseh področij človekovega ustvarjanja, z gradivi, ki prinašajo nova strokovna in znanstvena spoznanja, z novimi izdajami klasičnih literarnih del, s posodabljanjem referenčne zbirke ter z odpisom zastarelega gradiva.

Zastopnosti različnih vrst, oblik in dostopnosti knjižničnega gradiva: planiramo 7316 enot knjižnega, 150 naslovov periodičnega tiska ter 904 enote neknjižnega gradiva na različnih medijih, uporabnikom bo na voljo 1590 naslov e-knjig v slovenskem jeziku. Skrbeli bomo za dopolnjevanje zbirke z nakupom avdiovizualnih medijev in drugih virov, kot so npr. razglednice, fotografije in kartografsko gradivo za domoznansko zbirko ter dopolnjevali zbirko didaktičnih iger za otroke in mladino. **Zastopnosti različnih tematskih oz. predmetnih** Pri nakupu strokovnega gradiva bomo zbirko dopolnjevali tako, da bodo vsa področja enakomerno zastopana s temeljno strokovno literaturo različnih nivojev zahtevnosti. Pri leposlovju bodo zastopane vse zvrsti in žanri, različne stopnje zahtevnosti ter bodo vključevala različne kulture, narode in jezike. V vsaki organizacijski enoti bo **zastopano vsaj 15% naslovov** publikacij v javnem interesu, katerih izdajo finančno podpira JAK v okviru založniških programov in projektov s področja kulture.

V nakup bodo zajete publikacije **vsaj 50 slovenskih založb**.

Zastopnost kakovostnih naslovov knjižničnega gradiva bo zagotovljena z izborom nakupa z nagrajenimi domačimi in prevedenimi leposlovnimi deli, s poljudnimi in zahtevnejšimi strokovnimi gradivi z različnih področij družboslovja, humanistike, naravoslovnih in tehničnih strok.

Povezovalna vloga vseh elementov knjižničnega sistema v okolju se bo še vedno nadaljevala in dopolnjevala z medoddelčno izposojno znotraj mreže. Povezujemo se z vrtci, vsemi osnovnimi šolami in srednjo šolo v naši sredini z izvajanjem bibliopedagoških dejavnosti in pri organiziranju kulturnih dni, pri izvajanju nacionalnega projekta Rastem s knjigo. Uporabnikom z medbibliotečno izposojno omogočamo dostop do vsega gradiva, ki ga iščejo in je dostopno, tako v slovenskem prostoru kot izven meja.

Vse novo gradivo vpisujemo v sistem Cobiss in je dostopno v elektronskem vzajemnem katalogu Cobiss. V dogovoru z MKL bomo še sodelovali pri skupni nabavi in obdelavi gradiva .

Z nakupom novega gradiva bomo tako občanom zagotavljali knjižnično zbirko, ki bo nudila dovolj možnosti za osebni razvoj na vseh področjih, bo aktualna, prilagojena posebnim potrebam našega okolja ter ciljem kulturne politike. Knjižnično zbirko bomo **promovirali** s svetovanjem ob izposoji in z bibliopedagoškimi in biblioandragoškim dejavnostmi, z organiziranjem literarnih večerov in predavanj, s ponudbo dobrih knjig v prostorih knjižnice in preko spletne strani ter povezavami na portal Dobreknige.si

Knjižnična zbirka bo odgovarjala na :

A Informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe okolja

Informacijske potrebe

Upoštevali bomo informacijske potrebe otrok, mladine in odraslih celotnega območja. Kupili bomo gradiva, ki predstavljajo nove tehnologije za različne stopnje zahtevnosti. Načrtujemo tudi nakup knjig v elektronski obliki. Tako bo knjižnica s ponudbo sledila razvoju novih oblik gradiva. Z različnimi oblikami bibliopedagoškega in biblioandragoškega dela bomo različne ciljne skupine občanov usposabljali za uporabo novih tehnologij ter tako pripomogla k informacijskemu opismenjevanju prebivalstva. S posebno pozornostjo bomo izbirali:

- splošna informativna gradiva na klasičnih in elektronskih medijih,
- gradiva z informacijami javnega značaja,
- gradiva, ki ljudem pomagajo pri organizaciji njihovega vsakdanjega življenja,
- gradiva z informacijami za poznavanje lokalnega okolja.
- gradivo, ki prinaša informacije o varstvu potrošnikov, civilne družbe, varstvo narave, človekovih pravic...

Izobraževalne potrebe

Prednost in poudarek pri nabavi bo na klasičnem in elektronskem gradivu, ki:

- vključuje temeljna znanja vseh strok in disciplin na različnih stopnjah zahtevnosti,
- posodabljala temeljno zbirko z novimi spoznanji,
- ki prinaša komentarje in razlage,
- je namenjeno mladim uporabnikom in populaciji, ki se šola,
- je namenjeno permanentnemu izobraževanju v okviru prostočasnih aktivnosti,
- služi učenju novih tehnologij in medijev,
- je namenjeno osebni rasti in razreševanju težav.

Raziskovalne potrebe okolja

Temeljno zbirko bomo dopolnili z deli v klasični in elektronski obliki za otroke, mladino in odrasle, ki:

- posamezna področja obravnavajo poglobljeno,
- predstavljajo analize raziskav z različnih strokovnih področij,
- predstavljajo nove metode in pristope,
- spodbujajo posameznike za raziskovanje lokalnega okolja.

Kulturne potrebe okolja bomo zagotovili:

- z nabavo kvalitetnih leposlovnih literarnih del za otroke, mladino in odrasle,
- z nabavo kvalitetnih glasbenih posnetkov in igranih filmov za otroke mladino in odrasle,
- z izborom kvalitetne strokovne in poljudno strokovne literature z različnih področij umetnosti,
- z organiziranjem literarnih večerov, razstav in vodenjem bralnih srečanj za otroke, mladino in odrasle.

B Razvijali bomo bralno kulturo in informacijsko pismenost

Spodbujanje branja in bralne kulture bomo razvijali z dostopom do različnih kakovostnih del za otroke, mladino in odrasle, še posebej se bomo osredotočili na:

- nakup gradiva za začetno fazo branja (igralne knjige, leporelo, slikanice s kvalitetnimi ilustracijami in besedilom prilagojeno starosti otrok,
- nakup kvalitetne literature za otroke in mladino, še posebej več izvodov gradiv, ki so na priporočilnih seznamih in so bila nagrajena,
- organiziranje bibliopedagoške dejavnosti za otroke, mladino in odrasle (ure pravljic, igralne ure, pogovori o knjigah, ustvarjalne delavnice, razstave, literarna branja),
- izbor leposlovnih knjig za odrasle z zastopanostjo vseh žanrov in zahtevnosti,
- prednost pri nabavi bo nakup izvirne slovenske literature in prevodov zahtevnejšega leposlovja,
- organizirali bomo predstavitve avtorjev in aktualnih del,
- individualno svetovanje bralcem ob vsaki izposoji, z namenom, da dvigujemo potrebo po branju kvalitetnih del domačih avtorjev in zahtevnejšega leposlovja prevodov.

V vseh enotah bomo še naprej vodili različne oblike za spodbujanje branja zahtevnejšega leposlovja. Bralni krožki za odrasle potekajo v vseh naših enotah (Branje ob kmečki peči; Bralna čajanka, Bralni klub Dobrovoljci, Bralni klub Kranjska čbelica). V vseh enotah se bo nadaljeval projekt Sprejem bralca. Za otroke in mladino bomo organizirali bralna srečanja za najstnike ter delavnice za otroke, ki imajo težave pri branju v začetnem bralnem obdobju. Z igro do branja.

Razvijanje informacijske pismenosti bomo vzpodbujali z:

- nakupom strokovnih del in priročnikov, ki imajo razlage, recenzije, kritike, ustrezna kazala in preglednice,
- nakupom posodobljenih izdaj referenčne literature,
- novostim s področja računalništva na različnih medijih,
- dostopom in uporabo elektronskih medijev.

Enkrat tedensko bomo v vseh krajevnih knjižnicah organizirali izobraževanje za uporabo sistema COBISS/OPAC in elektronskih baz podatkov, v jesenski in zimski sezoni bodo potekala izobraževanja za uporabo računalniške tehnologije.

C Upoštevali bomo značilne in posebne potrebe okolja

V knjižnico je vključen visok delež dijakov in študentov, ki se dnevno vozi v šolo, zato posebej upoštevamo tudi njihove potrebe po gradivu, storitvah in prostoru.

Na našem območju živi skupina Romov, za katere bomo kupili vse dostopne naslove gradiva v romskem jeziku ter nadaljevali z organiziranjem prireditev za vzpodbujanje branja, bralnih navad in informacijske pismenosti.

Pridobili bomo vse dostopno domoznansko gradivo o naših krajih in ljudeh, ki ga bomo zasledili na tržišču, nadaljevali bomo z nakupom starih razglednic.

Sodelovali bomo z vsemi tremi domovi za ostarele na našem območju ter organizirali izposajo gradiva z dostavo na domu za starejše osebe.

Za ostarele v domovih za starejše bomo v sodelovanju s prostovoljci enkrat mesečno organizirali bralna srečanja.

V knjižnici bodo enkrat tedensko potekale delavnice učenja hrvaškega in latinskega jezika.

Za odrasle osebe z motnjami v razvoju bomo v skladu s potrebami izvajali biblioandragoške dejavnosti.

5 Omogočali bomo enako dostopnost za vse prebivalce na območju

Dostopnost gradiva omogočamo z ustrezno odprtostjo knjižnic, z razporejanjem novega gradiva po vseh enotah, z nakupom e-knjig, ki so članom dostopne na daljavo, z medoddelčno in medknjižnično izposajo v primeru, da gradiva zaradi finančnih omejitev ali namembnosti ni na posamezni enoti, z najetimi oz. zakupljenimi bazami podatkov, ki so dostopne v celotni mreži, do večine baz pa člani knjižnice lahko dostopajo od doma. Knjižnična mreža deluje na sedmih lokacijah, od tega so tri knjižnice v občinskih središčih, ki so odprte vsak dan, štiri izposojevališča so odprta enkrat tedensko, vsa so vključena v lokalno bazo Cobiss. Knjižnična zbirka na izposojevališčih, ki so odprta enkrat tedensko, zajema temeljna gradiva z vseh (UDK) področij človekovega ustvarjanja zapisana na klasičnih in elektronskih virih, ki jo dopolnjujemo s kvalitetnimi in relevantnimi novostmi po kriterijih stroke.

V celotni mreži knjižnice velja enotna izkaznico, tako član uporablja lahko vse enote sam, dostavo gradiva iz druge enote pa na željo uporabnika zagotovi tudi knjižnica.

Preglednica 1: Podatki o stanju zaloge v knjižnični mreži

Organizacijska enota	Število prebivalcev	Število enot knjižničnega gradiva		Delež od celotnega nakupa	Odprtost / ur na teden
		zaloga	načrtovan nakup		
Osrednja knjižnica Grosuplje	20.672	104.673	4135	50,3 %	55
Enota Dobropolje	3.881	23.326	776	9,4 %	30,5
Enota Ivančna Gorica z izposojevališči premičnih zbirk:	16.544	81.232	3309 Od tega	40,3 %	55
Krka					2
Višnja Gora					2
Šentvid					2
Stična					2

Grosuplje, 6.11.2018

Roža Kek, bibliotekarska specialistka
direktorica